

Cikade af Shaun Tan

Undervisningsmateriale til 7. årgang - ca 8-10 lektioner

Udarbejdet af Anne Mikkelsen

Cikade er en skøn, underfundig og flertydig billedbog, som sætter mange tanker i gang hos eleverne.

Formålet med forløbet er at kombinere elevernes umiddelbare undringer over bogen med en sproglig fordybelse, almindelig billede- og tekstanalyse samt deres fortolkende oplæsning i et afsluttende multimodalt produkt.

Det skulle gerne give eleven en fordybelse i detaljen sammen med et blik ud til en åbnende fortolkning.

Mål for litteraturarbejdet med Cikade:

- At kunne undre sig over litteratur og lade det være vejen ind til en fælles forståelse af værket.
- At kunne identificere og vurdere tekstens sproglige virkemidler.
- At kunne undersøge samspillet mellem billede, sprog, indhold og den virkelighed eleverne kender til.
- At kunne sammenfatte informationer fra forskellige elementer i teksten og få en viden om tekstelementers opbygning og funktion.
- At kunne bruge deres stemme og andre lydeffekter til en fortolkende remediering i et multimodalt værk.
- At kunne fortolke et værk på flere måder.
- At kunne sætte teksten i relation til aktuelle og relevante problemstillinger.

Inden de får bogen at se

1. Alle laver et dokument - eller får udleveret **arbejdsark 1**
2. De googler ordet Cikade og noterer en og en, hvad det betyder? Hvilken forforståelse får de, når de hører at bogen hedder Cikade? Hvad mon den handler om? Hvilken genre er det mon? Hvad forventer de nu? (Vær evt opmærksom på cikaders livscyklus, hvis en får googlet sig frem til det - uden at gå i dybden med det her.)
3. Læs for- og bagside op for klassen, og lad dem igen notere i stilhed deres forventninger. Får du nye indtryk, ideer til handlingen?
4. Læs bogen højt, stadig så de ikke ser billederne. Hvad undrede de sig over? Hvilke observationer gjorde de sig ift teksten (spor, fornemmelser, tanker...)
5. Parvis snak om deres tanker og opsamling på klassen. Noter gerne de fælles undringer ned til den afsluttende opsamling

Bogen udleveres til alle makkerpar

1. Hvert makkerpar læser bogen igen - den ene læser og ser billederne og den anden lytter bare uden at se billederne. Snak om hvilke billeder de forestillede sig.
2. De kigger bogen igennem sammen.
3. Opsamling på klassen.

Sproglig analyse

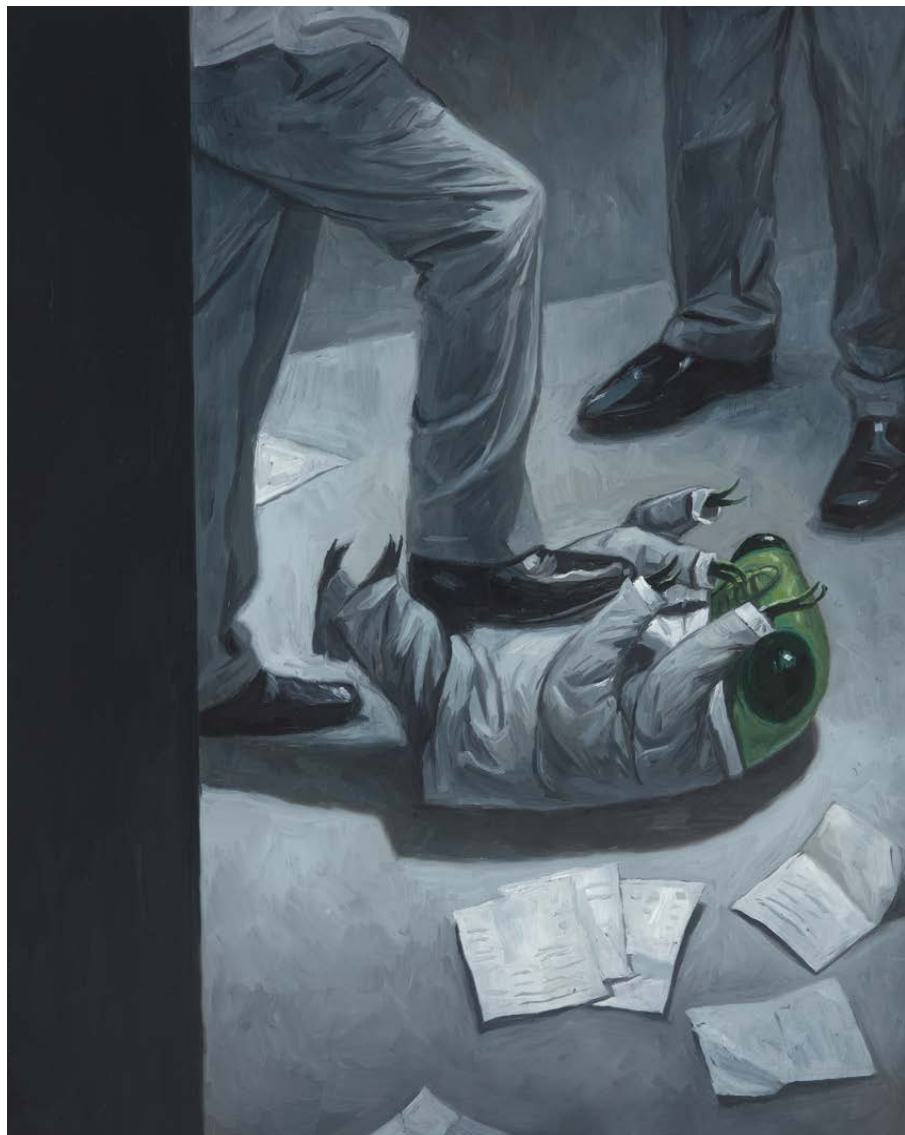
1. De skal nu sortere **ALLE** ord i ordklasser - Fortæl dem, at det vil komme til at give mening. De bliver super seje til ordklasser i retstavningsprøverne, og de har for altid lært en teknik til at lave en sproglig analyse af sproget, som også kan bruges til lyrik.
2. Ord man er usikker på placeres i fx biord.
3. De tjekker parvis om de er enige og skal argumentere for hinanden med de grammatiske regler, som fx hænger på væggen.
4. Fælles snak om hvilke ord, der er i teksten? I de enkelte ordklasser? Hvad kendetegner dem? Associationer? Hvilke ord er der fx ikke? Er der sansende tillægsord/eller tolkende? Er udsagnsordene handlingsmættede og sanselige eller er de mere neutrale... ? Hvilke egen-navne er der?/eller hvorfor er der mon ingen?
5. Snak om udsagnsordenes bøjning. Hvordan virker det? Hvorfor mon Shaun Tan har valgt det? Snak om indhold og form. Hvad siger det om fortælleren?

Pararbejde med billederne

1. Alle billedbogens opslag fordeles til alle makkerpar.
2. Eleverne laver nu analyse af tekst og billede. Se **arbejdsark 2** - Suppler med den analysemodel til billeder, som I bruger.
3. Arbejdet fremlægges på klassen.

Fælles snak og tolkning

Hvilken fortæller er der? Hvilke andre personer indgår i teksten? Hvordan karakteriseres de? Udvikler de sig? Tidsforløbet i bogen? Sted/miljø?

Efter læsningen

Temaer

Hvilke temaer er der på spil i billedbogen?

Hvad siger bogen om disse temaer?

Budskab/fortolkning

Hvem er de grå? Kan der være flere tolkninger af de grå?

Hvem er cikaden/-erne?

Hvad er det for et liv de grå/vi lever?

Kan I genkende det fra jeres liv/erfaringer

Hvilken betydning har cikadernes livscyklus for vores forståelse af bogen?

Se evt linket til JP nederst.

Hvorfor mon der står til sidst: "Nogle gang tænke på menneske. Le højt og længe."? Hvorfor ler cikaden ad os mennesker?

Er der en kritik af det liv vi/nogle lever?

Hvordan forstår I teksten på bagsiden? "Cikade fortælle historie. Historie god. Historie enkel.

Historie selv menneske kan forstå. Tok Tok Tok!"

Hvis det siger noget om menneskers personlige udvikling, hvad siger den så?

Hvis det er en kritik af vores samfund, hvad er det så en kritik af?

Har I fået snakket om jeres undringer fra forarbejdet til billedbogen?

Afsluttende arbejde

Eleverne skal nu lave deres egen fortolkende lydfortælling af Cikade i grupper på 2-3.

Som inspiration kan I fælles høre [Mordets melodi - Radioteater fra DR](#) - bare de første godt 4 min (Det foregår hos en pantelåner - som nok lige skal forklares)

De skal inspireret af radiodramaet fx med Wevideo fra skoletube lave en video med **to lydspor: det ene** med en fortolkende oplæsning af Cikade og **det andet** med andre lydeffekter, som understreger indhold, stemning og **et billedspor** med billederne fra Cikade.

Oplæsningskursus inden den multimodale opgave:

Lav et lille kursus i oplæsningens byggeklodser fx [fra Dansk Gyldendal](#) med fokus på:

Tempo

Pauser

Tryk

Styrke

Toneleje

Lad grupperne lave deres 1. udkast og derefter give hinanden feedback på oplæsningen og lydeffekter, så de kan inspirere hinanden og øge kvaliteten.

Fremlæggelse på klassen

“Bogen er mærkelig, men ellers er den fin nok.”

“Bedøm ikke bogen på dens omslag. Den fik mig til at tænke på, at man godt kan være god til noget, selvom man er anderledes.”

“Jeg lærte, at det er vigtigt, hvordan man læser bogen op, og at det kan gøre meget ved stemningen, at der kommer lydeffekter på.”

“Oplæsningen af bogen gav mig følelsen af at man var cikaden, der sad og blev drillet fordi man var anderledes.”

“Da vi fik læst bogen op på forskellige måder, som gjorde at man forstod bogen på forskellige måder hver gang.

“Jeg lærte at en sætning stadig kunne give mening, selvom næsten alle ord stod i navneform.”

“Det fangede mig til sidst, da cikaden fløj væk med de andre.”

Anmeldelser mv:

[folkeskolen](#) og [anmeldelse](#)

[cfu](#)

[Baggrundsviden om cikade](#) fra JP

[Shaun Tan selv om bogen](#)

Inden du får bogen at se

Arbejdsark 1

Google ordet cikade og skriv noter til, hvad du finder ud af?	
Hvad kan du mon forvente af en billedbog, der hedder Cikade?	
Se forsiden og bagsiden - hvad giver det af indtryk?	
Noter dine tanker efter din lærers oplæsning af teksten	
Hvilke undringer sætter teksten i gang hos dig?	
Når du har set billeder, hvad giver det af tanker?	

Ordklasser

Navneord/ Substantiv	
Udsagnsord/ Verbum	
Tillægsord/ Adjektiv	
Stedord/ Pronomener	
Forholdsord/ Præposition	
Talord/ Numeralier	
Biord/ Adverbier	

Analyse af tekst og billede i Cikade

Arbejdsark 2

I skal lave en analyse af jeres opslag med fokus på:

Billedets opbygning:

Motiv, linjer, bevægelse/stilstand, beskæring, perspektiv, former, farver (brug farvecirklen- kolde/ varme, kontrastfarver), symbolik, lys og skygge.

Forholdet mellem tekst og billede:

Symmetrisk

Supplerende

Kontrapunktisk

(Dansk gyldendal - [Billedfortællinger](#) har fine illustrationer af begreberne eller se [Ind i dansk](#))

Teksten - Hvad siger teksten i jeres opslag?

Tolkning

Når I har fundet de forskellige visuelle og tekstmæssige virkemidler, skal I overveje, hvilken virkning de enkelte elementer har og lavet en samlet tolkning af jeres opslag. Farvernes virkning og symbolik osv.